

EN HEL *er* EN HALV *og* TO KVARTE

UNDERSVINGSMATERIALE

GaZART

Kære lærere,

Dansekompagniet Gazart vil gerne præsentere jer for forestillingen En hel er en halv og to kvarte, som spiller på Zangenbergs Teater 31. jan - 9. feb. 2020.

I forbindelse med forestillingen tilbyder vi dette undervisningsmateriale, der både kan fungere som forberedelse til at se forestillingen og til efterfølgende refleksion.

En hel er en halv og to kvarte henvender sig til elever på mellemtrinnet og handler om de følelser, der er forbundet med skilsmisse. Forestillingen tager udgangspunkt i det at være delebarn og konstant at opleve at flytte sig rundt, glemme ting, føle sig glemt og leve i en opdelt verden.

En hel og er en halv og to kvarte er en danseforestilling, som visualiserer de følelser, det kan være svært at sætte ord på. Gennem fysiske billeder skabes mulighed for, at det enkelte barn kan spejle sine egne følelser og tanker i det, der sker på scenen. Følelser og tanker som børn der ikke har oplevet skilsmisse, også kan relatere til.

Vi glæder os til at se jer i teatret.

Med venlig hilsen

Gazart

Billetbestilling:

www.teaterbilletter.dk

For mere information, se www.gazart.dk

Kreditering:

Dansere: Søren Linding Urup, Fie Dam Mygind og Anne Nyboe Kristensen

Scenograf: Nadia Nabil

Komponist: Rumpistol/Jens B. Christiansen

Lysdesign: Mikkel Jensen

Producent: Carlos Calvo

PR: Ida Fredericia

Produktionsleder: Jasmin Ravesh

Isenesættelse: Tali Rázga

Spilleperiode:

Zangenbergs Teater 31. jan - 9. feb. 2020

Mandag – fredag kl. 9.30 og 11.30, lørdag- søndag kl. 11.00 og 13.00

Om undervisningsmaterialet

Vi har valgt at lave et enkelt materiale i tre kapitler. Det er et oplæg til at arbejde med både tema og form.

Vi vil gerne være med til at gøre dans mere tilgængeligt for aldersgruppen. Det er ikke altid nemt at sætte ord på en scenekunstoplevelse af non-verbal karakter, men netop dansens mere abstrakte og ekspressive form tilbyder et anderledes betydningsrum, der giver plads til fortolkning. At sætte ord på en oplevelse, som ikke leverer en sammenhængende fortælling, men derimod taler mere umiddelbart til sanser og indtryk, kan udvikle og styrke vores generelle sprog for følelser.

Derfor handler kapitel et om dans. Det indledes med en lille opgave og en række korte afsnit om dans, som eleverne selv kan lave og læse. Denne del af kapitlet egner sig godt som forberedelse til at se forestillingen. Kapitlet afsluttes med forslag til måder hvorpå man kan tale og skrive om oplevelsen af forestillingen.

Kapitel to handler om forestillingens tema – skilsmisse. Dette kapitel indeholder også en opgave og en række små tekster, som eleverne selv kan arbejde med, og som kan danne grundlag for samtale.

Kapitel tre består af tre forslag til koreografiske opgaver, som I selv kan afprøve. Kapitel to og tre kan både fungere som forberedelse til at se forestillingen, og til efterfølgende refleksion.

Vi håber, at I vil plukke, sætte sammen og lade jer inspirere, som det passer jer bedst.

Materialet er udarbejdet af Adelaide Bentzon

Fag og læringsmål

Denne forestilling tilbyder et visuelt univers, som indbyder til egne tolkninger og forståelser samt fælles refleksion. Materialet er oplagt til dansk og understøtter læringsmål for mellemtrinnet på følgende måder:

Dansk (Fremstilling og fortolkning)

Materialet forholder sig til temaet skilsmisse, som mange børn oplever, og præsenterer, gennem forskellige perspektiver, muligheder for at inddrage elevernes egne refleksioner og analyser. Materialet giver bud på måder at arbejde med selve oplevelsen af forestillingens æstetiske form og udtryk.

Materialet indeholder opgaver, hvor eleven skal arbejde med og udtrykke egne fortolkninger.

Idræt

Materialet kan bruges som inspiration til idræt, da der indgår forslag til bevægelseslege og koreografiske øvelser, hvor man selv kan prøve kræfter med koreografi og dans.

Sproglig udvikling

Materialet er også rettet mod sproglig udvikling, da det præsenterer opgaver, som udfordrer den enkelte elevs undersøgelse og udvikling af sit eget sproglige udtryk. Det kan ligeledes indgå i sammenhæng med **Sundhed og trivsel** med oplæg til samtaler om følelser og hvordan disse udtrykkes.

Materialet er inddelt i følgende Kapitler:

- Om dans
- Om temaet - skilsmisse
- Dans det selv

1. Om dans

Har du set dans før?

Her kan du skrive lidt om hvilken slags dans du har set: Hvor du har set dans. Hvad du lagde mærke til eller godt kunne lide. Du må også gerne tegne.

Har du selv danset?

Her kan du skrive lidt om hvornår, hvor og hvordan du selv har prøvet at danse. Alt gælder.

Selvfølgelig har du set dans før! Også selvom du ikke har været i teatret og set en danseforestilling.

For dans er nemlig en stor del af livet. Og der er mange slags dans. Man kan lidt groft sagt sige at dans har to funktioner i vores liv: Den sociale dans og dans som kunstart.

Det vi kalder for **social dans** er den slags, som foregår under sociale begivenheder: til bryllupper, fester eller som en del af leg. Det er dans for sjov, som mange kan deltage i. Det er nemt at lære og kræver ikke svære teknikker.

Dans som kunstart er dans, som vi ser på en scene. Det er dans som udføres af professionelle dansere, der har øvet sig meget længe. Formålet er at skabe et kunstnerisk udtryk, som giver publikum en særlig oplevelse.

Dans er nu og her

Dans er flygtigt. Den kan ikke hænges op som et maleri eller sættes et sted som en skulptur. Man kan heller ikke spole frem og tilbage i dans eller lige se den en gang til ligesom en film eller en videooptagelse. Dans er noget, som sker her og nu, og som hurtigt bliver til et minde eller en fornemmelse. Dans fortæller på en anden måde end ord. Man kan sige, at rytme, rum, bevægelseskvalitet og tempo er dansens sprog.

Dans til alle tider og i alle lande

Dans har altid eksisteret i alle kulturer. Rundt om i verden har dans udviklet sig meget forskelligt og haft mange forskellige udtryk. De fleste kulturer har deres egne danse, og de er ofte udviklet gennem socialt samvær. Herhjemme har vi også haft kædedans og folkedans, som vi f.eks. dansede til bryllupper. Men der er nok ikke mange, som kan huske, hvordan man danser på den måde mere. Andre steder har man bevaret landets gamle dansekulturer mere aktivt. I vores del af verden har der været tradition for at ånden, altså hovedet og tankerne, var lidt finere end kroppen, og det har påvirket vores dansekultur. Der er andre steder, hvor man ikke ser hjerne og krop som adskilte, og derfor har dansen haft en større plads i hverdagen. I Indien anses dans som den fineste udtryksform, der hører under den dansende gud Shiva.

Scenedansens historie helt kort

I vores del af verden blev balletten den form for dans, man udviklede som kunstart til scenen. Balletten stammer fra Italien og den tid, man kalder renæssancen (1400-tallet). Her var dans en stor del af hoffets fester. Ballet er altså en udvikling af hoffets danse. Den bredte sig først videre til Frankrig og så til resten af Europa. Omkring 1700-tallet begyndte balletten for alvor at blive udviklet som en kunstart til scenen. Ballet er en meget krævende dans, som er baseret på en række trin og et bestemt bevægelsessprog. Tåspidsskoene blev en stor del af ballettens særlige udtryk. Fra 1900-tallet begyndte dansen at udvikle sig i andre retninger. Man begyndte at danse på bare tæer og udvikle andre typer bevægelser. Moderne dans er en type dans, som har udviklet sig i mange retninger. Og moderne dans er altså ikke den slags dans, der er på mode lige nu og her:

Meget af det vi kalder moderne dans, har rødder i USA og Tyskland. I USA blev den moderne dans meget påvirket af afrikanske danse. Det er fordi de afrikanske slaver, som blev bragt til USA, kom med nogle stærke dansetraditioner, som gennem flere århundreder har fået indflydelse på resten af verdens dans.

Ved siden af balletten og den moderne dans er der også opstået mange andre former for dans: jazz ballet, break, hip hop, electric boogie og så videre. Mange stilarter kan ses på scenen i dag. Og den dans som udvikles på gaden mellem almindelige mennesker påvirker også den dans, som professionelle dansere udvikler.

Den dans du ser i forestillingen

Den dans du kommer til at se, eller har set i forestillingen En hel er en halv og to kvarte, kaldes også moderne dans. De dansere som er med i forestillingen har trænet forskellige typer moderne dans i mange år. Koreografien i forestillingen er bl.a. udviklet gennem improvisation, hvor danserne selv er med til at finde på trin og bevægelser.

Tali Rázga, som er forestillingens koreograf, siger om forestillingen: *Vi bruger dansen til at skabe billeder, der handler om de følelser, som er svære at sætte ord på.*

Hvad handler det om?

Vi er vant til historier med handlinger, som vi forstår. De fleste historier fortælles med ord, men historier kan også fortælles på andre måder.

Det bliver anden måde at opleve en historie på. En teater eller danseforestilling kan opleves ligesom et maleri eller et stykke musik. Dem som har lavet forestillingen, vil gerne fortælle os noget. Måske vil de have os til at føle eller tænke noget bestemt. Eller de vil have os til at tingene på en anden måde, end vi er vant til. Der er sjældent bare en rigtig måde at forstå et stykke kunst på, & din oplevelse er lige så rigtig som din sidemands.

Danse-trend

En danse-trend er en bevægelse, et "move" som alle pludselig danser. Der har altid været danse-trends. Spørg bare dine forældre eller bedsteforældre om der var et bestemt "move" som var vildt populært, da de var børn og unge. Du kan sikkert selv lave "The Floss" og måske har du og nogle af dine venner også prøvet "The Triangle". Dansetrends er ofte på tværs af grænser og lande. Mange dansetrends i dag opstår på sociale medier, og nogle af dem inspirerer også scenedansen.

Her er nogle af de største dansetrends gennem tiden:

1920'erne: Charleston

1930'erne: Jitterbug, Lindy Hop

1950'erne: The hand Jive, The hokey pokey, Conga lines

1960'erne: The Twist, The Batusi, The Jerk, The locomotion

1970'erne: The Hustle, The funky Chicken, The YMCA

1980'erne: Moonwalk, The running man, The chicken dance, The Worm

1990'erne: The hammer dance, The Macarena

2000'erne: Ketchup dance, Chicken Noodle Soup, Single Ladies

2010'erne: Gangnam Style, Jerking, Dab

I kan finde dem alle sammen på Youtube og prøve dem selv, hvis I har lyst.

Danseepidemien

Det lyder helt tosset, men man har fundet beviser for at der i perioden mellem det 14. og 17. århundrede opstod såkaldte danse-epidemier rundt omkring i Europa. En mystisk mani, hvor en hel masse mennesker pludselig begyndte at bevæge sig i hurtige, hektiske bevægelser. Dansemanien i Strassburg 1518 er den mest kendte og veldokumenterede.

Efter forestillingen

Måske har du set forestillingen uden at tænke så meget over, hvad den handlede om. Måske sad du bare og oplevede det, som skete. Måske kom du i tanke om andre ting eller blev mindet om noget. Noget var underligt, noget var sjovt og noget gav dig måske nogle følelser.

Måske kan man sammenligne det at sætte ord på kunst med at sætte ord på følelser. Man famler sig lidt frem først. Man er nødt til at bruge sin fantasi og afprøve nye måder at tale på.

Skriftlig opgave

Prøv at tænke tilbage på forestillingen. Skriv et par ord eller et par sætninger om din oplevelse. Det må gerne være det første, der falder dig ind. Det behøver ikke at være noget, der hænger sammen eller forklarer, hvad forestillingen handler om.

Byt papir med din sidemakker. Måske er der noget, han eller hun har skrevet, som inspirerer dig, og får dig til at huske noget mere. Byt papir tilbage igen. Skriv et par ord eller sætninger mere.

Nyt papir. Skriv din egen tolkning. Hvad synes du forestillingen handlede om?

Læg evt. alle jeres papirer ud på gulvet eller hæng dem op på væggen. Brug lidt tid på at læse hvad hinanden har skrevet.

Til læreren:

Forslag til samtale om forestillingen

Sæt jer i en rundkreds på gulvet.

Begynd med beskrivelser frem for anmeldelser. Aftal en regel, hvor man først skal undgå udsagn som " jeg kan lide – ikke lide"

Hvad så I? Beskriv det som foregik

Hvad lagde I mærke til ved bevægelserne? Kvalitet, tempo, udtryk

Hvad hørte I? Lyd, stilhed, rytme

Hvad mærkede I? Lyd i kroppen (baslyd, pludselige lyde) bevægelser eller følelser, som man kunne mærke i kroppen

Herefter:

Hvad overraskede jer/undrede jer?

Hvad har I tænkt videre over?

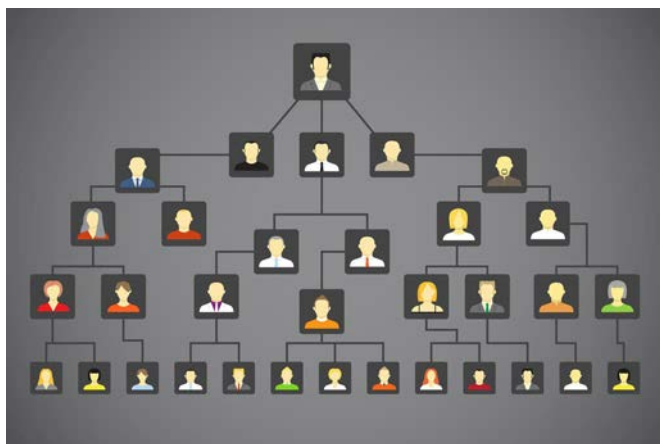
Herefter kan snakken åbne sig for alle slags kommentarer og tanker. Prøv at undersøge forskellige udsagn sammen.

Jeg kunne ikke lide det: hvorfor? Jeg synes, det var vildt sjovt: hvorfor? Jeg tror det handlede om...: hvad får dig til at tænke det? Osv.

2. Om forestillingens tema

En hel er en halv og to kvarte er en forestilling, der handler om at have forældre, der er skilt. På den måde handler den også om at være barn i en familie. Og familier kan se ud på mange måder.

Her er nogle eksempler på stamtræer, som viser forskellige slags familier. Stamtræer kan bruges til at tegne, hvordan ens familie hænger sammen. Vi kan også kalde det et familietræ.

Opgave

Prøv at tegne dit eget familietræ. Du må gøre det helt, som du har lyst. (Det behøver altså ikke at være lige så firkantet og kedeligt, som vi har gjort det 😊). Du må også selv bestemme, hvem der skal være i familietræet. Man kan jo blive ved og ved med onkler og oldeforældre osv. Hvis I har lyst, kan I til sidst hænge jeres familietræer op i klasseværelset, så I kan kigge på hinandens.

Dit familietræ

Skilsmisse

En hel er en halv og to kvarte handler om at være skilsmissebarn. Det er en danseforestilling, som bruger billeder og bevægelser til at beskrive følelser. Følelser som det kan være svært at sætte ord på.

Tali, som er koreograf siger:

Det er en meget fysisk forestilling – fordi det er fysisk hårdt at være delebarn. Man må ofte slæbe ting med frem og tilbage og rundt, ens ting ligger tit de forkerte steder. Der kan hurtigt komme rod i hovedet og den fysiske og mentale bagage bliver gradvist splittet ad. Det er lidt som om gymnastiktøjet bare altid ligger hos den forkerte.

Lidt om skilsmisse

Man taler jo om skilsmisse, når to personer som er gift går fra hinanden. Men mange par går også fra hinanden uden at have været gift. I Danmark er der hvert år ca. 25.000 børn, hvis forældre bliver skilt eller går fra hinanden. Det vil sige, at rigtig mange børn prøver at have to hjem og flytte deres ting fra det ene sted til det andet.

Hvis ikke dine egne forældre er skilt, så kender du helt sikkert nogen, hvis forældre ikke bor sammen.

I dag er det ret almindeligt for mange børn at have to hjem. Og at have sted-forældre, stedsøskende eller halvsøskende. Men sådan har det ikke altid været. I gamle dage var det meget sværere at blive skilt. Hvis man var barn af skilte forældre, var man helt sikkert udenfor det normale og blev måske endda drillet og regnet for at være mindre værd.

Skilsmisshistorien er også historien om kvinders rettigheder og børns rettigheder. I gamle dage havde kvinden meget færre rettigheder. Kvinder måtte ikke stemme, og de måtte ikke eje deres egen bolig eller grund. Meget få kvinder kunne tjene penge nok til at overleve. Indtil 1922 havde en ægtemand og husbond myndighed over kone, børn og tyende (tjenestefolk). Det vil sige, at han kunne bestemme det hele! I dag har mænd og kvinder samme rettigheder. Det står i loven. Mænd må også gifte sig med mænd, og kvinder må gifte sig med kvinder. Børn har også flere rettigheder i dag.

Hvad vil det sige at have rettigheder?

En rettighed er noget, du har ret til og krav på ifølge loven. Det er nogle regler, vi som samfund har bestemt skal gælde for os alle. Og så har vi lavet nogle love, som sikrer de rettigheder. Alle børn har rettigheder! Det betyder blandt andet, at du har ret til at leve et trygt og godt liv. Du har ret til hjælp og ret til at blive hørt. Dine rettigheder er skrevet ned i både FN's Børnekonvention og i de danske love. Dine rettigheder betyder også, at der er noget andre ikke har ret til i forhold til dig. Dine forældre har f.eks. ikke ret til at slå dig. Når forældre bliver skilt, har børn også nogle bestemte rettigheder.

<https://redbarnet.dk/skole/boerns-rettigheder/boerns-rettigheder-mellemtrin/>

Kultur og lov

Den måde vi lever på ændrer sig gennem tiden. Det vi synes er rigtig og forkert forandrer sig. Og så forandrer vores samfund sig også. Vores værdier ændrer sig, og vores kultur ændrer sig. Derfor laver vi også nye love, som følger med tiden. Og de love er så igen med til at forandre, hvordan vi lever sammen. Man kan altså sige, at kultur og lov påvirker hinanden.

Korte fakta

Antallet af skilsmisser steg under og lige efter anden verdenskrig

Der var færre skilsmisser i 1950'erne

I 1960'erne steg antallet af skilsmisser igen

Siden 1980'erne har antallet af skilsmisser være ret stabilt, og det er blevet mere normalt at blive skilt.

I dag er der mere fokus på børn, og hvordan de har det

Uægte børn

I gamle dage kaldte man de børn, hvis forældre ikke var gift for uægte børn. De havde ofte ingen far, eller det havde de selvfølgelig, men ikke én som var en del af deres liv. Uægte børn hørte kun til deres mors familie og havde ikke adgang til de samme ting som andre børn. For mange hundrede år siden kunne uægte børn ikke blive gift hos en præst eller være medlemmer af de foreninger og broderskaber, som blev kaldt gilder og lav. For lidt over hundrede år siden holdt man op med at bruge betegnelsen uægte børn, og kaldte det i stedet børn uden for ægteskab. I dag kan man måske sige at et barn er et skilsmissebarn, men vi kalder også bare børn for børn, uanset om deres forældre er kæresten, gift, skilt eller andet.

Kuldlysning

En far til et uægte barn kunne vælge at kuldlyse barnet. Ved at tinglyse et dokument kunne han "lyse barnet i kuld og køn" og på den måde sørge for at barnet også blev en del af faderens slægt og fik arveret.

Børn har rettigheder: <https://www.boerneportalen.dk/kend-dine-rettigheder/skilsmisse-dine-rettigheder/>

3. Dans det selv

Til læreren:

Ved at danse kan børn opleve og mærke deres krop på nye måder og derved øge deres kropsforståelse. Når vi danser, udtrykker vi umiddelbart følelser og sansninger med kroppen, og ved at afprøve forskellige metoder og bevægelsesformer bliver man også mere bevidst om de muligheder, vi har for at udtrykke mening og kommunikere på andre måder end verbalt. De følgende øvelser tager udgangspunkt i, at alle kan danse og bevæge sig udtryksfuldt, også selvom man ikke har nogen erfaring med formelle teknikker.

Her følger tre koreografiske øvelser, I kan lave med eleverne.

Flytte på ting

En koreografi inspireret af forestillingen, hvor danserne flytter rundt på kasser.

- Del klassen i to eller tre grupper.
- Hver gruppe vælger et antal ting, som kan flyttes rundt. Det kan være små ting og store ting, tasker, en stol, et viskelæder osv.
- En gruppe ad gangen indtager gulvet, imens de andre ser på. Gruppen fordeler de valgte ting rundt omkring på gulvet. Sæt et ur til ca. fem minutter (hvis det føles alt for længe kan tiden forkortes eller omvendt forlænges lidt, hvis det føles for kort).
- I den første omgang af fem minutter flytter gruppen rundt på alle ting, så de får nye pladser hele tiden. Man kan flytte på alle de ting, som nogle ikke er i gang med at flytte samtidigt. Det gælder om at huske sit mønster, og den rækkefølge man flytter ting i.

- Når de første fem minutter er gået, gentager man sit mønster. Det vil sige, den rækkefølge man flyttede ting i, og de pladser man flyttede tingene til. Det gentages så godt man kan, uden at der bruges for meget tid på at reproducere det til perfektion.

Nu har gruppen et mønster: noget de gør i en bestemt rækkefølge, på bestemte steder i rummet, i et bestemt tidsforløb. Det er allerede en lille koreografi.

- Herefter kan samme mønster gentages, men nu lægges følgende til: Arbejd med at flytte tingene med forskellige fysiske kvaliteter.
- Man kan f.eks. flytte et viskelæder, som om det var meget tungt, mens man slæber sig langsomt af sted. Man kan flytte en taske, mens man lister på tæer og holder tasken over hovedet. Man kan kravle hen over gulvet, mens man skubber til et objekt eller skubber til noget med en fod.
- Redskaberne er tempo, bevægelseskvalitet, forskellige kropsdele, forskellige niveauer. Gentag hele mønsteret med de forskellige måder at flytte tingene på. Nu kommer forløbet til at skubbe sig lidt, fordi alle begynder at variere deres tempo.
- Der vil være ting, som ikke længere passer sammen. Så må man improvisere, og få det til at virke så godt man kan. Gentag forløbet igennem det antal gange, I synes er sjovt.
- Læg mærke til, hvordan noget helt enkelt kan blive til en koreografi, en lille dans.
- Skift hold.

Familieportrætter

Fordel eleverne i tre hold, og vælg en "koreograf" til hvert hold.

Koreografen skal skabe et familieportræt sammen med sit hold.

Koreografen giver hver person en rolle i familien. Det kan være barn, onkel, søster, stedmormor eller hvilket familieportræt man har lyst til at lave.

- Når alle har fået en rolle, fordeler koreografen alle personer i en del af rummet, så der skabes et billede. Koreografen skal vælge, hvor og hvordan alle skal stå. Lav et billede. Tænk på forskellige niveauer, dybder i rummet og positioner man står, ligger eller sider i.
- Vis de forskellige familieportrætter for hinanden.
- Arbejd videre med portrættet så det nu bliver et levende billede. Hver person vælger en bevægelse, som de synes passer til den person, de er. Det skal være en bevægelse, som kan gentages ti gange. Den må gerne udtrykke et humør, eller noget man synes passer til den person, man viser. Når alle grupper er klar, viser man igen sit familieportræt, men denne gang med bevægelserne, så billedet bliver levende.

En frase som udtrykker én følelse

Del eleverne i fire grupper.

Hver gruppe vælger en følelse, som de har lyst til at arbejde med.

Vrede, generthed, glæde osv.

- Hver elev i hver gruppe, skal nu lave en bevægelse, som de synes udtrykker gruppens valgte følelse. Tænk på tempo og kvalitet. Hård, blød, kantet, let osv. Lav en bevægelse som I kan lære til andre.
- Hver gruppe lærer hinandens bevægelser i rækkefølge og sætter dem sammen.
- Nu har I en frase, et lille koreografisk forløb. En dans.
- Øv jeres dans igennem. Vis den til hinanden.